

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1933

27. SEPTEMBRA

ŠTEV. 16

Trudni in obteženi

Mirno, kakor v tihi molitvi stoje palme, evfratski topoli, tamariske in platane ob Genezareškem jezeru. Visoka stebela papirusa na obrežju komaj vidno zibljejo svoje liste. Vodne lilije, ki rasto tod v velikih množinah, ogledujejo svoje lepe obraze v safirno modri vodi, ki leži kakor svetlikajoča se preproga za vijoličastimi robovi v ravnini. Le včasih zapihlja z zelenih pobočij Gaulona sapica, ki za hipec zavalovi blestečo preprogo v drobnih valčkih.

Sveta sobotna tišina! Jezero, ki je ob svojih bregovih videlo že toliko čudes, čuti sobotni mir. Kakor da v tihi pobožnosti zadržuje svoj tihi dih...

Ko pa solnce vedno niže pada in tam preko v kafarnaumski sinagogi polagoma zvijajo sveto toro in jo polagajo v tebo in pri tem pojo še zadnje psalme, tedaj se tudi jezero pripravlja, da zapoje Gospodu svojo sobotno pesem...

Ali naj ne dvigne svojega glasu v slavo Jehovi? Ali ga niso stari imenovali »kinerot«, ker ima obliko kinora, harfe starih Hebrejcev?

Valčki se zbude, se igrajo in šume, kakor da šepetajo z grmovjem na bregu; to šumenje se izpreminja v prelepo harmonijo harf.

Temni safir se je izpremenil v mnogobarvni opal. V daljavi stojita dve jadrni, beli, kakor dve angelski peroti, ki ju večerna zarja pordeva, da zažarita v rožnatem siju in končno zaploveta čez trepetajoče enako rožnate jezerske gladine. Solnce pa v rdečem zlatu pada za zafedsko gričevje, ki se zahodno od Kafarnauma dviga s svojimi lahnimi pobočji.

Tedaj ležejo trudni valčki k pokoju; le tu pa tam se dvigne še val v polsnu, kakor otroci v sanjah zamahnejo z roko in zašepečejo nerazumljivo besedo.

Od sinagoge sem zazveni znak za večerno sobotno molitev: sobota je končana.

Počasi se zbuja življenje v prometnem mestu. Večerni hlad, oslajen s prijetnim dihom jezera, vabi prebivalce na strehe, da uživajo to očarljivo galilejsko lepoto.

Po cestah stopajo možje v rjavih plaščih ali pa še v praznični obleki efod s tefilini. Prijatelji in znanci se posečajo, ker jih ne ovira več samo dva tisoč kornolcev dovoljena »sobotna pot«. Zastrte žene vmes. In pohabljeni. Mnogo pohabljenecv... Da, izredno mnogo pohabljenecv, tako se zdi farizejem, ki v svojih svilenih plaščih s sinjimi robovi in svetimi cofi ponosno stopajo med množico ter dobro pazijo, če jih pač vsi dovolj spoštljivo pozdravljajo in občudujejo.

Čudno, odkod naenkrat toliko pohabljenecv, hromih, bolnih, slepih, kruljevih? Iz vseh ulic prihajajo in gredo v isto smer — proti vratom v Betsajdo. Skupine ubogih ljudi, ki drug drugega podpirajo, se pomikajo mimo. Možje z nosilnicami si napravljajo pot skozi množico. Potem odlična nosilnica, v kateri na svilenih blazinah sloni smrtnobleda glava.

Tam nese zaskrbljen mož svojo izhirano ženo v naročju. Tu mati svojega stokajočega od hrast razjednega otroka. Vodenični z zateklimi udi se optekajo med podpirajočimi jih svojci. Bolniki vseh vrst, s smrtnim dihom na

ustnih, stezajo roke proti mímoidočim, naj jim pomagajo.

Resniško sprevid bede in vsakovrstne revščine!

»Eloah Adonai! Ali je v Kafarnaumu toliko grešnikov, ki prestopajo božjo postavo?« se začudeno vprašujejo farizeji, katerim je v njihovi samopravičnosti vsaka bolezen le kazen za greh. Z zaničevanjem gledajo oni »čisti« na »grešnike«, na preprosto ljudstvo. Skrbno dvigajo bogato nagubane obleke, da bi se ne dotaknili nečistih, od Boga zaznamovanih.

Bog Izraelov, kam gredo vsi ti siromaki? Vsi so ubrali pot proti predmestju, kjer mimo cvetočih vrtov vodi pot k hiši Simona Jona.

»Aha!« — z zaničljivim nasmehom ugotove farizeji — »k rabiju iz Nazareta gredo, bedaki!«

Zopet je bil v mestu; saj jih je še davi, prav današnji dan osramotil pred vsem ljudstvom! »Naj ga pogoltne šeol (pekeli), zapeljivca ljudstva, mesita (lomilca božjih postav)!« so skrivaj šepetali, niso pa si upali v bližino, nego so se zdaleč opazovali.

Vsi bedni pa in bolni so šli vzdolž po cesti k enem cilju: k Enemu, Edinemu, od katerega so vsi pričakovali pomoči.

Zunaj mesta pa so prihajali po poljskih stezah in mejah — gobavci. »Nečist, nečist!« so klicali zdaleč, kakor jim je bilo ukazano, a vendar so prihajali bliže in so se pomešali v procesijo bolnih in bednih. Nihče se jim ni umikal kakor navadno; skupna beda jih je povzela v eno.

V sprevidu pa so tudi taki, ki jih ne tarejo telesne bolečine. S sklonjeno glavou stopajo med drugimi. Zalost za dragimi umrlimi, revščina in moreča vsakdanja skrb, skrb za dragega, morebiti izgubljenega, ki hodi daleč proč po stranpotih. Iz bledega obraza gleda dvom in notranji nemir, strah in srčna bol, morebiti obup. Iz globokih oči hrepenenje po čistosti, po mizi — po Bogu. Med vsemi temi pa hodi zastrta in po-

krita krivda — v vsej telesni lepoti, a nosi raztrgan in ovel nevidni beli venec na glavi. Nekoč, samo enkrat je je zadel pogled iz Njegovih oči — pa se je v sramoti sklonilo omadeževano čelo, na katerem je bil zlomljen, zdobljen in uničen kraljevski pečat čistosti. Tedaj je v globini srca začel izvirati studenec solza kesanja in pokore. In od tedaj jo z nevidno močjo vleče k Njemu...

Vse te, upehane in potrte vleče k Njemu. Svoje zadnje moči so zbrali za zadnje kerake do Njega.

O, poln dobrote in usmiljenja je, pomagal jim bo! Pa če jih tudi ne ozdravi, jim bo vsaj grehe odpustil. In če tudi tega ne, jih bo blagoslovil in jim dal poguma in novih moči, da bodo dalje nosili svoj križ. Pa če tudi vsega tega ne, ga bodo vsaj videli! Videli bodo njegove oči, ki so globlje kot jezerska globina; videli njegov obraz, ki je lepši kot saronške rože svetlejši kot bele lilije karmelske, slišali njegov glas, ki je slajši kot glas timpanona, nebala in kinorja...

Prišli so pred hišo Simona bar Jona, ki ga Gospod Peter imenuje. Posedli so v polkrogu okoli niše, v ospredje so postavili nosilnice s težkimi bolniki. Najrevnejše bolnike pa so položili tik pred prag, da bo videl njihovo bedo, ko stopi iz hiše.

Toda: če bo še prišel iz hiše? Večer je že in Simon, ta gorečnik, morebiti tega ne bo dopustil v skrbi za ljubljenega Mojstra.

Čakajo. Vse težbe so potihnile, le zadržani vzdih pričačovanja preletavajo vrste bednih.

Tedaj se odpro vrata. Bela postava se prikaže na pragu...

Za hip prestane utripanje srca... potem vzdih kakor sproščenje težke bolečine. On je tu! O, ne zavrača jih in ne odganja — Čudodelnik, Pomočnik, Prijatelj, Dobrotnik!

»Jezus, sin Davidov, usmili se nas!« En glas je privrel iz bolečega srca; trije, dvajset, sto je povzelo ta klic. Povečal in pomnožil se je v en sam krič trpečega človeštva.

Oči se sveležo v novem upanju; roke

se dvigajo proseče, prisrčno, utrujeno, boječe, vihravo, zaupno.

Z božjim mirom in dostojanstvom stoji Gospod pred njimi. Z enim pogledom objame to, na tej peči zemlje zbrano bedo. In za tem polkrogom bede in bolečine gleda tisoče in milijone še nerojenih bednih in sirotnih v bodočnosti. Vsi pa dvigajo proseče roke proti njemu...

Usmiljenje in sočutje gane njegovo srce; globina dobrote se zrcali v njegovem pogledu. Široko razprostire roke in z glasom, polnim usmiljenja in ljubezni, izpregovori besede, ki jih je samo enkrat slišala solzna dolina: »Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obremenjeni, jaz vas bom pokrepčal!«...

Počasi stopa skozi goste vrste. Trudni in spehani čutijo njegovo božjo roko na svojem čelu... slišijo trepetaje besede: »Bodi potolažen!« — »Zgodi se ti, kakor želiš!« — »Ne boj se!« — »Vstani in hodi!« — »Ne jokaj!« — »Hočem, bodi čist!« — »Tvoji grehi so ti odpuščeni!« — »Pojdi v miru!«

Ali ne velja tudi za našo dobo in za nas tolažilna beseda: »Pridite k meni vsi, ki ste trudni...? Vsi, ki ječimo pod težo trdih dolžnosti; vsi telesno bolni in polni bolečin; vsi, ki plakajo zaradi izdane ljubezni, razočaranj, nehvaležnosti; ki živijo v samotni in temi; ki molče nosijo svoj križ in bde v dolgih nočeh in trepetajo v pričakovanju razdružitve vezi ljubezni; vsi, ki se v bolečinah bore za resnico; ki zdvajajo nad večnostnimi vprašanji, nad skrivnostmi božje modrosti in pravice. Pridite, da najdete mir in potešenje!

Gospod! Tudi danes se dvigajo roke proti Tebi. Zaupne, tople otroške ročice, posinele, tresoč se roke starčkov, shujšane, ovele roke bolnikov, močne, žilave roke delavcev, bele roke hrepenenja; pobožno sklenjene roke molilcev, mater, duhovnikov, skrbnih žena; zveste roke bojevnikov, ki se oklepajo Tvojega križa, a preté omahniti v premoči sovražnih napadov... Gospod, vse te roke blagoslovi, okrepi, vodi! Pa tudi

roke, ki se sklenjene v pesti dvigajo proti Tebi v slepem sovraštvu, primi s svojo toplo roko, jih razkleni in uči, skleniti jih k molitvi! — Vsi ti trudni, obteženi, polni bolesti in hrepenenja in domotožja dvigajo k Tebi roke. Govori jim tudi drugi del svojega vabila: »...jaz vas pokrepčam« in »Našli boste mir svojim dušam!«

Vse pobinkoštne nedelje nam kažejo Gospoda sredi ljudi, ki jih tare telesna ali duševna bol. Ali ni to poziv, da se tudi v sedanjih težkih časih obrnemo do Njega?

Dekletom!

Banovinska kmetijsko - gospodinjstva šola v Mali Loki p. Velika Loka na Dolenskem prične 3. novembra gospodinj-ski tečaj, ki traja deset mesecev.

Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih kmetov za dobre gospodinje, jim vcepiti veselje do kmetijskega dela in jih ohraniti kmetijski hiši. Temu primerno je usmerjen praktični in teoretični pouk, ki obsega: verouk, vzgojeslovje, gospodinjstvo, hranoslovje, gospodinjstvo dopisje, higijeno, živinorejo, mlekarstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, poljedelstvo, kmetijsko gospodarstvo, živino-zdravništvo, kmetijsko - gospodinjstvo knjigovodstvo, čebelarstvo, posebno pa se učenke vadijo kuhanja, šivanja, pletenja, preje, ravnanja s perilom, urejevanja hišnih prostorov in raznih gospodinj-skih ter gospodarskih del, ki so potrebna vsaki dobri kmetijski gospodinjji. Med šolskim letom ni nikakih počitnic. Vse učenke stanujejo v zavodu, kjer se vrši tudi pouk.

Mesečna oskrbovalnina znaša 50 do 350 Din, ki se določi po gospodarskem stanju staršev, kajti ubožnejšim podeljuje ban. uprava in okr. kmetijski odbori mesečne štipendije. One, ki žele biti deležne banovinske podpore, morajo zato priložiti uradno potrdilo o gospodarskem stanju, ki naj vsebuje: obseg posestva in višino davka. Najbolje je, če se to stori na formularju: »Uverenje o imovinskem stanju«, ki se dobi pri glavarstvu ter

vloži prošnjo mogoče po okr. kmetijskem referentu.

Sprejemni pogoji: Dekle, ki želi vstopiti v šolo, mora biti stara 16 let, popolnoma zdrava, нравno neoporečna. Kolkovani (5 Din) lastnoročno vpisani prošnji naj se priloži: 1. krstni list, 2. zadnje šolsko izpričevalo, 3. нравstveno izpričevalo, 4. obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo stroške šolanja in 5. one, ki žele štipendijo, predpisano »uvernje« o gospodarskem stanju.

Vsaka učenka si oskrbi knjige, zvezke, kakor tudi potrebščine za šivanje, sama. S seboj mora prinesiti potrebne obleke za nedeljo in delavnik, obutve, pri kateri naj ne manjka čevljev za delo, toplo odejo in koc, 4 rjuhe, 2 prevleke za podglavnik v velikosti 50 × 80 cm, 2 brisači, 2 servijeti, par temnih in par belih predpasnikov, nogavic, žepnih robcev, spodnje obleke in perila, kolikor je potrebno za dobo desetih mesecev, zobno ščetko, krtačo za obleko in čevlje. Opozarja se, da ni potrebno za šolo nabavljati si novih oblek in perila, ker je primerno vse, kar je snažno, četudi je obrabljeno in zašito.

Prošnje za sprejem je vlagati najkasneje do 5. oktobra t. l. pri vodstvu banovinske kmetijsko-gospodinske šole v Mali Loki p. Velika Loka na Dolenjskem, kjer se na željo dobe še nadaljna pojasnila.

Za neveste

n Gospodinsko - kuharski tečaj za zarobenke in neveste bo na dr. Krekovi gospodinski šoli v Zgornji Šiški pri Ljubljani od 1. oktobra do Božiča. Vpisovanje 1. in 2. oktobra. Opozarjamo, da bo ta tečaj prvi te vrste s posebnim učnim sporedom, pri katerem bodo sodelovale strokovne učne moči. Poleg kuhanja, šivanja in gospodinjstva, bo tudi poseben potok o ženski higijeni, nega dojenčka in otrok sploh. — Podajala se bodo tudi nevestam primerna poglavja iz moralke in vzgojeslovja. Po zanimanju bo lahko vsaka udeleženka prisostvovala pri raznih učnih predmetih na šoli. Vpišena 100 Din; mesečina za notranje 800 Din; s pristojo hrano 600 Din. — Zunanje plačajo mesečno 450 Din. Istočasno bo tudi vpisovanje za celoletno šolo in za nedeljski in večerni kuharski tečaj.

Kuhin'a

Jabolčne jedi. Vse sadje, posebno pa jabolka, imajo veliko fosforja. Nobena zelenjad jih v tem oziru ne doseže. Jabolka pospešujejo tvorbo krvi in blagodejno vplivajo na prebavo. S svojo prijetno kislino osvežajo naše telo. Vsled teh dobrih lastnosti nas obvarujejo raznih bolezni. Najbolj zdrava in tudi najbolj redilna so zrela surova jabolka. A tudi kuhana, pražena, pečena in ocvrta so vsega priporočila vredna. Poizkusimo!

Jabolčna juha. V en in pol litru vode kuham štiri olupljena, na koščke zrezana jabolka. Nato jih odcedim in jim pri mešam osminko litra pšeničnega zdroba, prav dobro premešam in zalijem z odcejeno jabolčno vodo. Vse skupaj pustim vreti še kake četrte ure, nakar primerno osolim, zabelim z razbeljeno mastjo ali surovim maslom in dam kot juho na mizo.

Gorka jabolčna omaka. V četrte litru vode skuham 5 celih neolupljenih jabolok. Ko so dovolj mehka, jih skozi sito z vodo vred pretlačim. V kozici razgrejem žlico masti ali masla in pridenem pol žličke sladkorja. Ko pene počene, primešam žlico moke, da zarumeni, nakar stremem pretlačena jabolka, odišavam z odrezkom limonine lupine in koščkom cimeta. Po pet- do osemminutnem vrenju je omaka gotova. Jabolčna omaka in krompirjev pire je priporočila vredna sestava.

Dušena jabolka. Olupljena in na krhljike zrezana jabolka denem v kozico, polijem z žlico vina in dvema žlicama vode, pridenem žlico sladkorja, odrezek limonine lupinice in košček cimeta. Pokrijem kozico in pražim toliko časa, da se jabolka zmeče in razkuhajo. Nazadnje še dobro premešam in dam kot prikuho na mizo.

Jabolčni hren kot polivka. Dva precej debela jabolka olupim in zribam na ribežnu za ribano kašo. Da ne počrne, jih takoj polijem z vinskim kisom, pridenem eno žlico sladkorja in dve žlici zribanega hrena. To nekuhano polivko dobro premešam in denem na mizo.

Pečena ali pražena jabolka. Bolj drobna jabolka olupim, izrežem peščiče ter zložim drugega poleg drugega v kozice. Nanje nalijem do polovice vode, potresem s sladkorjem in poškropim z limoninim sokom. Pečem jih v pečici ali pa pražim pokrite na štedilniku. Ko so na eni strani opečeni ali oprazeni, jih obrnem, da se še na drugi strani opečejo. Opečena jabolka zložim na krožnik. Izdolbine pa napolnim s kako mezgo. Lahko tudi z brusnicami. Dam jih kot kompot na mizo.

Kuhani jabolčni štruklji. Za te napravim najprej vlečno testo. Zanj rabim pol litra moke, eno osimnko osoljene mlačne vode, drobno jajce, za oreh masti, masla, ali pa eno žlico olja. Pri vlečnem testu treba vedeti tole: moka mora biti suha in presejana. Voda ne sme biti pretopla. Če rabimo testo za kuhana jedila, treba dodati eno jajce. Ako pa rabimo testo za pečenje, ni pridek jajca potreben. Važno je dalje to, da je testo bolj mehko in prav temeljito pogneteno. Vlečno testo delam kakor bi se igrala. Mečem ga kvišku, da odskakuje kakor žoga. Ko je testo narejeno, da pokrijem z mrzlo ali s segreto skledo. Z mrzlo tedaj, ako je testo precej mehko, s segreto pa tedaj, ako je testo bolj trdo. Da se rado vleče, ne sme počivati več kot pol ure. Za pričetek mu zadostuje tudi 20 minut. Ko ga nekoliko razvaljam, ga takoj malo zabelim zato, da se raje vleče. Potem ga razvlečem, kolikor mogoče na tanko. Obstransko debelejše testo obrežem. Iz njega napravim ribano kašo ali rezance. Nađev za kuhane jabolčne štruklje napravim takole: pet precej debelih jabolk olupim in na listke zrežem. V skledi mešam dve žlici masti ali 2 žlici surovega masla, pridenem 2 žlici kisle smetane in eno celo jajce. Ko je to prav dobro premešano, namažem na razvlečeno testo, potresem z jabolki, se pestjo rozin, pestjo sladkorja, pestjo drobtin in z obilnim ščepom cimeta. Nato zavijem testo in sicer zavijam prav na lahko in na rahlo. Pri zavijanju testa je treba vedeti tole: Nekvašena testa je treba zavijati na ra-

hlo in na lahko, dočim je kvašeno testo treba bolj trdo zavijati. Zvito testo denem v snažen, v topli vodi namočen in trdo ovit prtič, povežem z nitko ali drobnorvrnico ter dam v slan krop. Posoda, v kateri kuham štruklje, mora biti dovolj velika in mora imeti toliko vode, da zaviti štruklji nemoteno plavajo v kropu. Štruklje kuham 15—20 minut. Kuhane odvijem, razrežem na koščke ter zabelim s surovim maslom, v katerem sem zarumenila pest drobtin. Ravno na ta način se naredijo jabolčni štruklji iz kvašenega testa.

Starši in dekleta, ne prezrite!

Konec.

Kar se godi sedaj, je namreč večkrat naravnost strašno. Pred meseci je n. pr. nekdo v »Slovenec« popisoval strašne razmere, ki vladajo po nekaterih srbskih rudarskih krajih, kjer delajo tudi večje množice Slovencev. Po vse leto nimajo niti prilike udeležiti se sv. maše, kaj šele da bi mogli prejeti sv. zakramente. Popolnoma pozabljeni in zapuščeni umirajo ti trpini na duši in na telesu. Širi se med njimi nenravnost, v svojem obupu se udajajo pijači itd. Zanje skuša, kolikor pač more, skrbeti »Društvo sv. Rafaela«, o katerem bomo tudi v kratkem obširneje izpregovorili, a slične razmere vladajo marsikje še med našimi dekleti, ki so še stokrat bolj potrebna čim izdatnejše pomoči.

Ali ni torej vzroka več kot dovolj, da z vso resnostjo opozorimo vse naše ljudstvo na to novo društvo, ki si je nadelo za svojo nalogo skrb za naše kmetiške in delavske hčerke in sestre? Ali ni vzrokov več kot dovolj, da se zavzame za to zadevo ves naš narod, zlasti pa še naše kmetiško in delavsko ljudstvo? Kako? S tem, da temu novemu društvu sežemo pod pazduho in mu preskrbimo sredstev za izvrševanje njegovih ciljev. Govorili bi v zrak, če bi priporočali, naj se vpiše čim več posameznikov v to društvo, toda **najsvetejša dolž-**

nost zlasti vseh naših ženskih in dekliških Marijinih družb, Elizabetinih konferenc, krajevnih Katoliških akcij, prosvetnih in drugih, zlasti ženskih društev je, da skupno pristopijo kot redni člani, saj gre tu za vaše sestre. In Bog ve, če ne bodo premnoge članice teh društev že čez nekaj mesecev same iskale po kolodvoru zastopnice Kolo-dvorskega misijona in v Belgradu ali pa v Zagrebu bridko pogrešale ustanov, o katerih smo zgoraj dejali, da bi bile tako nujno potrebne.

Zlasti je pa še dolžnost naših služkinj samih, da se z vso silo zavzamejo za to ustanovo, ki je namenjena pravzaprav njim. Zveze slovenskih služkinj bi morale obstojati prav po vseh večjih krajih naše države in premnogo svojih nalog bi tudi naše novo »Društvo za varstvo deklet« izvršilo lahko ravno potom teh zvez. Skoro vsaka izmed naših služkinj bo morda že jutri trkala na vrata tega društva ali pa iskala na kolodvoru rokava z rumenim trakom, zato je v njih največjo korist, če pomagajo in store vse, kar je v njih moči, da bodo iskano pomoč tudi naše.

Po večjih slovenskih krajih, zlasti pa še po takih, od koder se dekleta v večji meri izseljujejo, naj bi se pa seveda ustanovile tudi prave podružnice »Društva za varstvo deklet«. Vsa potrebna pojasnila in napotke dobite pri centrali v Ljubljani. Tudi je seveda potrebno, da se vse naše ženstvo sploh seznaní s to ustanovo in da bo vsako naše dekle, ki bo prisiljeno oditi od doma za kruhom, vedelo, kje ima v slučaju potrebe iskati nasveta in pomoči. Prav po vseh ženskih društvih, kongregacijah, odsekih itd. naj bi se zato vršilo predavanje, ki bi naše ženstvo seznanilo s to novo blagodejno ustanovo. Le na ta način bo moglo novo »Društvo za varstvo deklet« res zajeti ves naš narod in izpolniti oni veliki namen, ki si ga je stavilo.

Daj Bog, da bi ga res doseglo v najvišji meri v blagor naših duš in našega ljudstva.

Razno

ga »Sužnje tobaka« je imenoval Paul de Lagarde Nemce. »Večina nemških moških je suženj tobaka in gostilne. Kdoi sedi vsak dan v zakajeni beznici, ni svoboden. Naj le poskuši, da bi se odrekel za dva dni tistemu brezmiselnemu ždenju, ki nas dela tako smešne pred svetom. Ako hoče začeti Nemčija novo življenje, naj obrne hrbet alkoholni in nikotinski omami. In če se bo dobilo znatno število Nemcev, ki bi se pogumno odrekli tem škodljivcem, potem bomo izvojevali večjo zmago, kakor če bi dobili v vojni deset bitk. Potem ne bo več pomanjkanja snage in čuta za dostojnost. Razmetavanje denarja in časa bo prenehalo, omamljena volja do dela se bo okrepila in ko bomo gospodar samega sebe, bomo tudi gospodar v svoji hiši.«

ga Pri gnojenju v grlu ali pri izmečku iz pljuč pobiraj pljunke in gnoj raje z vato kakor z robci. Vato vrzi takoj v ogenj. Vsak gnoj je strupen, če pride v kri, zato ni samo nemarno, ampak tudi nevarno, če ležijo od gnoja zamazane cunje po sobi ali celo po kuhinji in pridejo med drugo perilo. Tudi roke si razkuži skrbno, če imaš opravka z gnojivto.

ga Z beljakom zalepljenega pisma ne moreš odpreti, tudi če ga držiš nad soparo. Za etiketo na steklenicah, za krpanje bankovcev je beljak najboljšo lepilo.

ga Beljakova kožica zaceli hitro majhne rane. Na čisto rano deni beljakovo kožico sveže ubitega jajca. Kožica vleče vkup. En čas boli, potem odneha in začudiš se, kako hitro in lepo se je zacelilo. Žena je pripopala otroku, ki si je odsekala konico nosu, konico z beljakovo kožico in zaraslo se je.

ga Ribe izgubijo duh po vodi, če jih nateresh s soljo in zajbljem, ali če jih deneš za par ur v osoljeno izkuho otrob. Pri kuhanju rib vrzi v vodo skorjo črnega kruha ali žareče oglje.

ga Tarok in druge karte je treba večkrat umiti, posebno po gostilnah, ko pridejo različnim ljudem v roke. Pa tudi potni prsti domačih in zdravih ljudi niso posebno vabljivi. Zmešaj vode in salmijaka, namoči malo vate in izbriši karte. Še bolj razkužuje kafri cvet.

ga Pri zobobolu pomaga, če si navežeš na lice stolčen stroček česna. Takoj oteče, peče na koži, a odneha od znotraj.

Pošlilite naročnino!

Z A N A Š E M A L E

V novi sobi

V novi sobi skozi okno
gledal sem na belo cesto;
mnog popotnik šel je mimo,
mnog si glavo je razkril.
Ponos vstajal mi je v duši;
hitro rasel in mi pravil:
»Zdaj pa veš, da nisi zadnji,
zdaj pa veš, da si gospod!« —
In gosposko sem krog hiše
hodil, gledal s ceste v sobo —
tožen vidim, da je v steno
vzidana kapelica...

Virgilij

Očetova solza

»Fant,« mi je rekel nekega pomladnega dne moj oče, »tu imaš stekleničko in deset dinarjev! Skoči v lekarno in prinesi mi za ta denar francoskega žganja. Hudo me trga, rad bi si namazal nogo. Toda hitro se vrni!«

Vzel sem stekleničko in denar ter stekel po stopnicah.

Bilo je uprav v onem času, ko nas je vse tako vabilo ven iz ozkih sob, kjer smo bili vso zimo zaprti. Ta čas smo začeli z najbolj priljubljenimi igrami po ulicah in potih: nožkali smo se, kamenčkali, skakali v ris, igrali za peresa, zlasti pa nam je bila priljubljena igra s frnikolami. Jaz bi ne bil nikak fant, ko bi ne bil sprejel tisti dan, ko me je bil poslal oče v lekarno, povabila treh tovarišev, naj se grem z njimi frnikolat. Kar brž sem s peto izvotlil plitvo jamico, moji tovariši so jo pa izgledili z žepnimi robci.

Zdaj me je skrbela samo ena reč. Moja zaloga kroglic je bila prav majhna, dočim so jih imeli moji tovariši polne žepe. Toda navzlic temu sem začel igrati in kar pozabil na očetov opomin, naj se nikjer ne mudim — začel igrati ne toliko iz strasti do igre, ampak največ iz želje, da pomnožim zalogo svojih kroglic.

Imel sem izkrajja srečo, potem pa ve-

liko smolo: zaigral sem ne samo svoj dobiček, ampak tudi svoje lastne kroglice. Namesto da sem igro popustil in stekel v lekarno, da izpolnim očetovo naročilo, me je izguba mojih kroglic tako razvnela, da nisem hotel prenehati, dokler jih ne dobim nazaj.

Toda s čim naj igram, če nič nimam? Preden sem še mogel to premisliti, sem že stal v bližini prodajalnice in si kupil kroglic za pet dinarjev — za polovico denarja, ki mi ga je bil izročil oče. Zdaj sem z igro lahko spet začel. Ni me pa popustila smola in čez dobro uro sem bil ob vse nakupljene kroglice. Popustil sem igro in igralce.

Stekel sem v lekarno. »Za pet dinarjev francoskega žganja,« sem povedal skoraj brez sape.

»Za manj ga ne dajemo kot za deset dinarjev,« je rekel lekarnar.

»Jaz imam pa samo pet dinarjev. Prosim vas, da bi mi ga dali za toliko.«

Mož v belem plašču se me je usmilit in mi je dal v stekleničko pač toliko, kolikor je bilo za pet dinarjev.

Zdaj sem zdirjal domov.

»Najprej mi povej, kje si se toliko časa mudil?« me je vprašal oče in videlo se mu je, da je zelo razburjen. »In to — da je za deset dinarjev francoskega žganja?«

Jaz sem pa lagal očetu v obraz. »V lekarni sem moral čakati toliko časa in v steklenici je res za deset dinarjev.« Čisto gladko je prišla ta dvojna laž iz mojih ust.

Toda moj oče ni bil lahkoveren mož. »Nikar ne laži... kje si bil toliko časa? Ob treh si šel in zdaj je pet.«

»Res sem moral toliko časa čakati in...«

Več pa že nisem mogel izgovoriti, začutil sem očetove roke na svojih ušesih in potem: »Brž tja za vrata in poklekni!... In klečal boš, dokler mi ne poveš resnice!«

Tedaj sem se splazil za vrata in sem lam pokleknil.

Če me je prej kdaj doletela kazen, da sem moral klečati za vrati, sem se vedno požuril, da sem prosil očeta odpuščanja in skušal popraviti, kar sem zagrešil. — To pot sem pa klečal že dobro uro in noge so me neznansko bolele. Že nekajkrat je prišla k meni moja mati in mi je zašepetala: »Vendar prosiš očeta odpuščanja!« Toda jaz nisem spravil besede opravičenja iz svojih ust. Divja trma se me je bila polastila. »Ne bom prosil odpuščanja, pa ne bom prosil, če do sodnega dne klečim,« sem si mislil.

Prišel je čas večerje. Moje sestre so sedle k mizi. Mati je razdelila jed.

»Fant ne dobi nič, dokler ne prosiš odpuščanja! In še kljuboval bi? Preženem mu to!« sem slišal reči očeta.

Stisnil sem ustnice. Grozno sem bil lačen. In noge so me bolele. Toda navzlic vsemu nisem maral na pot do očetovega srca.

Povečerjali so. Krožnike in jedilno orodje so spravili z mize... torej so bili res toliko trdosrčni, da so me pustili lačnega, dasi so dobro vedeli, kako dober tek sem vedno imel. To je še bolj podkurilo mojo trmo. Ko bi moj oče meni vsaj večerje ne odrekel, ampak me samo klečati pustil, jaz bi bil gotovo pred večerjo na obe nogi hkrati skočil, pa planil očetu okoli vratu in ga prosil odpuščanja. Toda tako... ne in stokrat ne, pa če tudi za durmi od lakote umrjem.

Zvečerilo se je. Moje sestre so smele še na dvorišče. Slišal sem jih, kako so se zabavale z drugimi otroki. Mati je sedela pri enem oknu in pletla, oče pri drugem bral časnik in kadil iz pipe.

Tu in sem je pa le odložil list, vzela pipo iz ust in se zagledal skozi odprto okno. In tedaj sem opazil, navzlic vsej trmi, ki je besnela v meni, nekaj težko bolestrnega na njegovem obrazu in kako je dvignil zdaj pa zdaj globok vzdihljaj njegove prsi. Včasih je tudi pogledal ves žalosten proti durim, za katerimi sem jaz klečal.

Nekaj minut kasneje se je v meni vse preobrnilo. Polagoma je trma, ki se je

vame zagrizla, popustila in vroče kesanje me je obšlo. Saj sem čutil, da svojega očeta vendarle iz vsega srca ljubim, in tudi to sem vedel, da on ljubi mene in vse nas domače s polno dušo — pa sem šel in ga tako nehvaležno užalil. Preden sem se prav zavedel, kaj delam, sem planil pokonc in glasno ihtel objel očeta okrog vratu.

»Očka, ljubi očka, prosim te tisočkrat odpuščanja! Nikoli več ne bom tak.«

Pritisnil sem svoj obraz k njegovemu in tedaj sem opazil, kako mu je težka solza zdrknila po licu.

»Očka... nikar... Jaz sem te res nalagal. V steklenički je bilo res samo za pet dinarjev francoskega žganja... Za drugih pet dinarjev sem kupil kroglic. In vse sem zaigral... Prosim te, očka, ne bodi hud... Nikoli več ne bom tak in... in...«

Tedaj sem že visel na njegovem vratu, slonel na njegovem zvestem očetovskem srcu in v meni je skopnela vsa grda upornost, ki me je ob klečanju za vrati obvladala.

Nato mi je rekel oče, in njegove glas se je tresel: »Samo da spoznaš svoje napačno ravnanje! In ko bi bil prej prišel in ko bi ne bil... ko bi ne bil...« Zastala mu je beseda in z roko si je šel preko oči.

Videl sem, kaj je hotel reči.

»Zdaj je spet vse dobro.« Obrnil se je do moje matere: »Prinesi fantu večerjo!«

Ko sem pozneje zajemal juho s krožnika, so mi tekle debele solze po licu. Oprostile so me vsega nelepega, kar je ta dan leglo na moje srce.

Nikoli več nisem poslej svojega očeta nalagal.

KAJ MORAŠ VEDETI.

Kaj je to vivisekcija?

(Zdravniški potzkusi na živih živalih.)

Kako se imenuje s tujo besedo desetletje, stoletje, tisočletje?

(Decenij, sekulum, milenij.)

Odkod ima saharin svoje ime?

(Od latinskega saccharus t. sladkor.)